

Rouget de l'Isle en de Marseillaise.

Rouget de l'Isle was ongeveer 31 jaar, toen hij als officier der genie te Straatsburg in garnizoen kwam. Hij was voorspoedig geweest in zijn militaire studiën; tevens beoefende hij niet zonder talent de dichtkunst en de muziek.

Het was daar, te Straatsburg, in den avond van den 25sten April 1792, dat de burgemeester Dietrich aan de Fransche officieren een feestmaal bereidde, waaraan Rouget deelnam.

Er heerschte een krijgsvuchtige, geestdriftige stemming aan tafel; de golven van het nationaal bewustzijn gingen hoog; de storm der revolutie veegde reeds over Frankrijk heen, en verschillende Europeesche vorsten hadden zich het lot van het Bourbonsche koningschap, dat in het gedrang dreigde te geraken, aangetrokken.

De keizer van Oostenrijk stond aan het hoofd van die vorsten. Maar zijn houding had de gisting in Frankrijk nog verergerd, en Lodewijk XVI was gedwongen, de oorlogsverklaring aan Oostenrijk te onderteekenen; Oostenrijk, dat zijn troon wilde redden.

En zoo ontbrandde een oorlog, die met korte rustpauzen Europa gedurende drie-en-twintig jaren in vuur en vlam zou zetten!

Welnu — die oorlogsverklaring vormde het hoofdgesprek aan het feestmaal in de burgemeesterszaal. En de burgemeester noodigde Rouget uit, voor de uittrekkende vrijwilligers een soldatenlied te vervaardigen.

Rouget gaf er gevolg aan; hij sloot zich dien nacht in zijn kamer op, en den volgenden morgen bood hij het gedicht, op muziek gezet, den burgemeester aan.

De burgemeester was er door verrukt; hij liet den strijdzang met vol orkest op de markt uitvoeren, en deze zang trok met de vrijwilligers mede naar de grenzen.

Doch het lied bleef voorloopig tot het Rijnleger beperkt, het kreeg eerst een verdere verbreiding, toen het twee maanden later op een partijfeest der woeste Jacobijnen te Marseille werd gezongen. En deze stad Marseille gaf aan het lied zijn historisch geworden naam „Marseillaise.”

Van nu aan werd het tot het revolutielied bij uitnemendheid gestempeld; reeds den volgenden dag verscheen het in de pers. De vrijwilligers, die naar de hoofdstad optrouwen, droegen het mede in hun ransel; toen zij hun intocht hielden in Parijs, dreunden de straten van het nieuwe oorlogslied. Het werd aangeheven bij de bestorming der Tuilleries; het weerklonk op de bloedigste slagvelden; het overdaverde den donder van het geschut, en het volk en de troepen bedwelmend, werd het de psalm der revolutie

Had Rouget de l'Isle het zoo bedoeld?
Was hij een zoon der revolutie?

Waarheid is, dat hij weigerde den eed van trouw te breken, die hem bond aan zijn koning, aan Lodewijk XVI; zelfs wijzigde hij eenige regels der Marseillaise, die hem te revolutionair klonken. En in hechtenis genomen, zou hij den dood niet zijn ontkomen, indien de dood van den moordenaar Robespierre hem geen verlossing had gebracht.

Nochtans draagt de Marseillaise alle kenmerken van het revolutielied.

Rouget de l'Isle was er door besmet, al wist hij 't zelf niet; de lucht was er mee vervuld; de revolutie-bacil was de hutten en de paleizen binnengedrongen — zij werd zelfs in de schaduw van den troon gevonden. En dit was het grootste ongeluk van den ongelukkigsten en zachtmoedigsten aller Bourbonsche koningen, dat hij geen vast belijnd beginsel tegenover het beginsel der revolutie kon stellen.

De Marseillaise werd een betoovering; zij sleepte de menschen mee; die geweldige, machtige, hartstochtelijke muziek en die vlammende woorden — zij waren in staat, het in gisting geraakte Fransche bloed tot daden van den hoogsten heldenmoed en van de wildste uitpattingen te prikkelen.

Klopstock, de Duitsche zanger, de schepper der onsterfelijke Messiede, ontmoette in latere jaren Rouget in Hamburg.

Klopstock keek den man aan met een bedroefden blik en zeide: „Monsieur! uw Marseillaise heeft aan 50.000 Duitschers het leven gekost!”

En aan hoeveel Franschen?

Wie zal het zeggen!

Napoleon I had niet veel op met de Marseillaise; tijdens het keizerrijk werd zij verboden. Doch elken keer, als de revolutie opvlamde, werd ook de Marseillaise gezongen.

Tijdens de Juli-omwenteling!

In de straatgevechten van 1848!

Op de barricades der Commune!

We kunnen ons geen Fransche revolutie meer denken zonder de Marseillaise: de revolutie is in haar als in vleesch en bloed overgegaan; in die woorden, in die muziek knettert het hartstochtelijk vuur.

Het psalmlied der Hugenooten is verstomd; de reformatie en dat psalmlied zijn in bloed gesmoord.

In plaats daarvan heeft Frankrijk de Revolutie en de Marseillaise ontvangen — inderdaad, het is een droeve ruil!

Rouget zelf is tot bittere armoede vervallen; wegens schuld werd hij gegijzeld; en eerst in 1830 verbeterde zich eenigszins zijn toestand, toen de burgerkoning Philip hem een pensioen van 1200 francs schonk.

Hij leefde nog zes jaren, en overleed in den ouderdom van 76 jaren.

Bij zijn graf werd door de aanwezigen de Marseillaise, doch geen lied der opstanding gezongen — het is wel donker en somber en koud bij de begrafenissen der ongelovigen!

L. P.

